tDCS - naděje v léčbě mentální anorexie?

Milé pacientky, milý pacienti,

zaujala Vás možnost léčby mentální anorexie pomocí tDCS?
Níže se můžete dočíst podrobnější informace.

Cíl výzkumu
Cílem naší studie je potvrdit, že se tDCS může stát metodou, která je schopna pomoci v terapii mentální anorexie. Ta je charakterizovaná strachem ze ztloustnutí, omezeným výběrem jídla a nadměrnou tělesnou činností. Obvykle je u ní přítomna podvýživa různé tíže, následné metabolické změny a poruchy tělesných funkcí.

Co je tDCS?
TDCS je moderní metoda, spočívající v aplikaci stejnosměrného proudu o velmi nízké intenzitě (2 mA) na kůži hlavy v oblasti čelních mozkových laloků. To může vést podle dosavadních vědeckých poznatků k ovlivnění funkce mozku a zmírnění obtíží spojených s mentální anorexií.

Bylo provedeno velké množství studií, z nichž některé ukazují pozitivní vliv tDCS při léčbě závislostí, deprese či jiných psychiatrických onemocnění.

Jde o bezpečnou, nebolestivou a neinvazivní léčebnou metodu, která při dodržení bezpečnostních kritérií nevykazuje prakticky žádné významné vedlejší účinky. Může dojít k lehkému podráždění kůže nebo se na počátku stimulace mohou objevit mžitky před očima, tzv. fosfeny. Ještě vzácněji se mohou objevit bolesti hlavy.

Pro koho je studie vhodná?
Pro osoby ve věku 18 – 65 (praváci), které se léčí s projevy mentální anorexie.

Pro koho studie není vhodná?
Účast ve studii není vhodná pro pacienty/pacientky, kteří/které prodělali závažný úraz hlavy, trpí epilepsií, mají časté a silné bolesti hlavy či mají v oblasti hlavy umístěný kovový materiál. Dále nepřijímáme pacientky, které jsou těhotné.

Co Vás čeká při zařazení do studie?
Náhodně budete přiřazen/a k léčbě tDCS nebo placebovou stimulací. Jedná se o tzv. dvojitě slepou studii, kdy z důvodu objektivity hodnocení ani účastník ani lékař hodnotící stav pacienta ve studii neví, jaký způsob léčby je aplikován. Před zahájením léčby tDCS s Vámi ošetřující personál vyplní dotazník EDE-Q, Zungovu škálu deprese, pomocí přístroje TSA-II zhodnotí váš práh bolestivosti a dále v počítačovém programu Anamorfic zhodnotíte vnímání vlastního těla.

EDE-Q je sebeposuzovací metoda používaná k posouzení postojů a rysů chování souvisejících s poruchami příjmu potravy. Práh bolestivosti se měří přiložením analyzéru na palec levé ruky, v pravé ruce má sledovaný počítačovou myš. Analyzér se postupně zahřívá a v momentě, kdy je pro testovanou osobu teplo bolestivé, klikne myší a zahřívání se okamžitě ukončí. To se opakuje celkem 5x. Poté se stejný postup provádí s pozvolným ochlazováním.

Léčebná procedura se bude opakovat 10 (1 aplikace každý pracovní den s přestávkami přes víkend), celkově tedy potrvá 2 týdny. Po nastavení technických parametrů bude zahájena stimulace trvající celkem 30 minut. V průběhu léčby jsou všichni pacienti pod pečlivým lékařským dohledem. Pokud by došlo k jakémukoli zhoršení obtíží, okamžitě léčbu přerušíme.

Po ukončení 10. stimulace s Vámi ošetřující personál opět vyplní dotazník EDE-Q, zhodnotí vnímání vlastního těla a změří vnímání bolestivosti. Při opakovaném vyplňování dotazníku EDE-Q již není nutné vyplňovat 2. část, protože tyto informace se v průběhu studie měnit nebudou.

Po ukončení Vašeho pobytu na klinice předpokládáme ambulantní kontroly po 3 a 6 měsících. V den Vašeho ambulantního vyšetření bychom znovu zopakovaly výše popsaná vyšetření.

V případě Vašeho zájmu se po posledním zhodnocení (6měsíců od dokončené stimulace) můžete dozvědět, zda jste měl/a stimulaci opravdovou. Pokud jste dostával/a placebo a během studie se potvrdí pozitivní vliv tDCS, nabízíme Vám dodatečně stimulaci skutečnou.

Co je to placebová neboli „sham" stimulace?
Jedná se o stimulaci „falešnou", při které má pacient/ka na hlavě nasazený stejný přístroj jako při běžné TDCS, ale není z něj vysílán proud. Subjektivní pocit ze sezení je stejný jako u stimulace opravdové a pacient/ka tudíž neví, který postup se u něj/ní aplikoval.

Jak se tDCS provádí?
Na oblast nad čelem na obou stranách hlavy jsou přiloženy houbičky navlhčené v solném (fyziologickém roztoku) a potřené vodivým gelem obsahující stimulační elektrody. Ty jsou připojeny k programátoru stimulace a stimulátoru.

Kdo bude mít přístup k získaným informacím?
Výsledky vyšetření jsou přístupné jen za projekt odpovídajícím lékařům. Veškerá osobní data budou při vyhodnocování studie anonymizována, to znamená, že bude kladen zvláštní důraz na to, aby nebylo možno zjistit, od koho data pocházejí. Všechna medicínská data, která mají nějaký význam pro tuto studii budou využita pro vědecký výzkum a mohou být publikována.

Samozřejmě je Vám kdykoli umožněno Váš souhlas s léčbou pomocí tDCS odvolat, aniž by Vám tím vznikla jakákoli újma či došlo k jakémukoliv ovlivnění další léčby. Chtěli bychom Vás však upozornit, že vyhodnocení výsledků studie bude možné jen tehdy, budeme-li mít k dispozici veškeré potřebné údaje.

Kdykoli jsme ochotni Vám odpovědět na jakékoli otázky. Využijte proto, prosím, této možnosti hned, jakmile by u Vás vznikla nějaká nejasnost, ať už před léčbou nebo v jejím průběhu.

Děkujeme za Vaši ochotu zúčastnit se studie a těšíme se na spolupráci.

Lékař koordinující studii: MUDr. Silvie Čerešňáková

Školitel: Prof. MUDr. Hana Papežová CSc.